

5. Obiekty i tereny chronione.

5.1. Strefy i działalności ochronne.

Ochrona środowiska.

W sezonie wegetacyjnym 1993 roku dokonano inwentaryzacji gatunków roślin chronionych na terenie gminy. Według badań na 46 stanowiskach występuje 14 gatunków roślin objętych ochroną prawną. Wśród nich 7 podlega całkowitej ochronie. Są to między innymi: barwinek pospolity, bluszcz pospolity oraz cis pospolity, najczęściej spotykane na starych cmentarzach. Wśród większych skupień drzew i krzewów śródpolnych często występuje listera jajowata (4 stanowiska) i grzyb – sromotnik bezwstydny.

Największy kompleks leśny gminy znajduje się w okolicy wsi Polwica. Jest to park podworski oraz las o charakterze łągu i grądu niskiego. Przy mauzoleum dawnych właścicieli – Polvitzów, występują gatunki chronione, między innymi ogromne płaty bluszczu, który na okazałych drzewach tworzy girlandy z pędów owocujących oraz skupienia barwinka pospolitego. Natomiast w małych laskach śródpolnych spotyka się kalinę koralową.

Na szczególną uwagę oraz ochronę z punktu widzenia przyrodniczego zasługują łąki położone na wschód od wsi Wierzbo. Według badań florystycznych postuluje się, objęcie tych terenów ochroną prawną i utworzeniem użytku ekologicznego (Dz. Ust. 114, poz. 492 z dnia 16.10.1991 r.) z uwagi na występowanie pełnika europejskiego. Jego obecność nad rzeką Oławą należy już do stanowisk historycznych. Ponadto szczególnych walorów przyrodniczych przysparza obecność takich gatunków roślin chronionych jak: storczyk szerokolistny, goździk pyszny oraz pierwiosnka lekarska. Łąki te należy zaliczyć do typowych łąk wilgotnych i zmiennowilgotnych *Cirsio – Polygonetum*, z pełnym udziałem gatunków charakterystycznych, między innymi: rdestu węzownika, ostrożeń warzywnego i łąkowego, kuklika zwisłego oraz rutewki wąskolistnej.

Gmina Domaniów pozbawiona jest naturalnych zbiorników wodnych, lasów i większych cieków. Uwarunkowania te powodują, że poza drobnymi gatunkami ssaków owadożernych, nielicznie reprezentowanym gronostajem oraz synantropijną kuną domową, nie występują podlegające ochronie ssaki z uwagi na brak dogodnych środowisk.

Występujące na terenie gminy 2 gatunki nietoperzy (gacek brunatny i mroczek późny) są pod ochroną. Ich byt uzależniony jest od dostępności miejsc na kryjówkęienne i kolonie rozrodcze, miejsc zimowania oraz bazy pokarmowej. Kryjówkami dla części gatunków są najczęściej dziuple drzew. Dla ich ochrony konieczne jest zachowanie starodrzewia. Wskazane jest również wieszanie specjalnej konstrukcji – budek dla nietoperzy. W przypadku gatunków szukających schronienia na stry-

chach budynków, szczególnym zagrożeniem są silnie toksyczne środki ochrony drewna, służące do konserwacji więźby dachowej. Niebezpieczeństwo stanowią również prace remontowe prowadzone na strychach w okresie przebywania tam kolonii rozrodczych. Osuszanie terenów podmokłych, wycinanie roślinności nadbrzeżnej, likwidacja zadrzewień śródpolnych, uprawy monokulturowe oraz wszelkiego typu działania prowadzące do ograniczenia różnorodności środowiska, powodują zubożenia bazy pokarmowej. Istotnym zagrożeniem są również stosowane w rolnictwie i leśnictwie insektycydy, powodujące masowe wymieranie żywiących się owadami nietoperzy. Celem ochrony zalecane jest:

- używanie na strychach zamieszkałych przez nietoperze niskotoksycznych środków do konserwacji drewna, o krótkim okresie karencji;
- prowadzenie prac remontowych na strychach wykorzystywanych przez kolonie rozrodcze w okresie jesiennym, zimowym lub wczesnowiosennym;
- stosowanie insektycydów nieszkodliwych dla kręgowców;
- ochrona żerowisk poprzez niezmienianie ich naturalnego charakteru;
- ochrona miejsc zimowania.

Ze względu na wyłącznie rolniczy charakter zagospodarowania gmina Domaniów pod względem awifauny jest bardzo uboga. W trakcie inwentaryzacji stwierdzono tu obecność zaledwie 62 gatunków ptaków chronionych, to jest około ¼ liczby wszystkich gatunków lęgowych w Polsce. W tej sytuacji większego znaczenia nabierają nawet niewielkie fragmenty środowisk inne niż pola uprawne, wzbogacające monotony krajobraz rolniczy. Oprócz dość licznych zadrzewień śródpolnych wymienić tu trzeba między innymi: fragmenty łąk wzdłuż rowu na północny – wschód od Wierzbna (miejsce lęgów srokosza i świerszczaka) oraz urozmaicony, mieszany las na wschód od Polwicy (bogaty zespół ptaków śpiewających).

Ochrona przeciwpowodziowa.

Gmina Domaniów pozbawiona jest większych cieków i naturalnych zbiorników wodnych. W związku z tym nie istnieje bezpośrednie zagrożenie powodziowe.

Powódź w lipcu 1997 roku objęła nadrzeczne obszary rzeki Żurawki przy miejscowościach: Kończyce, Radoszkowice, Kuchary. Teren ten jednak nie został bezpośrednio zalany przez wezbrane wody rzeki. Powstało zastoisko wodne na wskutek nadmiernych opadów. Obszary te nie powinny być w przyszłości zabudowane.

Ochrona przeciwpożarowa.

Na terenie samorządu funkcjonuje 7 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP). Wszystkie oddziały są ze sobą w stałej łączności.

Jednostki OSP zlokalizowane są w następujących miejscowościach:

- Domaniów;
- Goszczyna;
- Wierzbno;
- Kończyce;
- Skrzypnik;
- Piskorzów;
- Swojków.

Usytuowanie i wielkość terenów zajmowanych przez służby przeciwpożarowe według aktualnych potrzeb są wystarczające. Nie planuje się likwidacji żadnej ze strażnic.

Strefy ochronne.

Na obszarze gminy podlegają ochronie przyrodniczo – rolniczej:

- ciągi ekosystemów łąkowo – wodnych wzdłuż rzeki Żurawki i Mszany;
- istniejące ciągi zadrzewione;
- grupy śródpolnej zieleni wysokiej;
- rzeki: Żurawka, Mszana i Żalina;
- cały areal gruntów rolnych zaliczanych do I – III klasy bonitacyjnej.

Cmentarze – strefy ochrony sanitarnej:

- Domaniów – 50 m;
- Grodzieszowice – 150 m;
- Wierzbno – 50 m;
- Piskorzów – 50 metrowa strefa ochrony sanitarnej po nieczynnym cmentarzu.

Ujęcia wody:

Strefa ochrony bezpośredniej dla ujęć i SUW w Piskorzowie oraz na południe od Domaniowa wynosi 10 m (pośredniej 25 m).

Energetyka:

Dla napowietrznych linii elektrycznych i elektroenergetycznych strefa ochronna znajduje się w pasie o szerokości 40 m. Stacje transformatorowe powinny mieścić się w rezerwowanym pod nie obszarze o wymiarach 150 m x 80 m. Faktyczne zapotrzebowanie na teren rezerwowany pod instalacje elektroenergetyczne może okazać się mniejsze. Wymaga to zaopiniowania przez gestora sieci.

Telekomunikacja:

Strefą ochronną obejmuje się maszty telefonii cyfrowej (GSM). Określony areał jest ogrodzony i obejmuje obszar zależny od wysokości masztu – od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów.

Obiekty wojskowe i obrony cywilnej:

Ochronie podlegają obiekty obrony cywilnej:

- studnie zapasowe;
- obiekty wojskowe istotne dla bezpieczeństwa kraju.

Gabaryty i parametry ochronne określają właściwe organy wojskowe i obrony cywilnej.

Drogi:

Strefy ochrony wynikające z przepisów szczególnych przedstawione są w poniższej tabeli.

TABELA 35: Minimalne odległości dróg publicznych od istniejących i planowanych budynków z pomieszczeniami na pobyt ludzi (w metrach).

Typ drogi	Klasa techniczna	Obiekty mieszkaniowe i użyteczności publicznej		Budynki szpitalne, sanatoria i wymagające szczególnej ochrony
		jedno - kondygnacyjne	wiele - kondygnacyjne	
Autostrada	A	120	150	300
Międzyregionalne	GP	50	70	200
Krajowe regionalne	GP, G, Z	30	40	130
Wojewódzkie	GP, G, Z	30	40	130
Powiatowe	G, Z, L, D	15	20	80
Gminne	G, Z, L, D	15	20	80

Inne:

Dla obiektów typu: oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów komunalnych i przemysłowych, magazyny nawozów oraz środków ochrony roślin, baz maszynowych, ferm hodowlanych, stacji paliw płynnych – strefy ochronne wyznaczane są indywidualnie.

W bezpośrednim obszarze zajmowanym przez tereny chronione wprowadza się zakaz lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej, obiektów służby zdrowia, oświaty oraz sportu i rekreacji. Wskazane jest tworzenie pasów zieleni izolacyjnej.

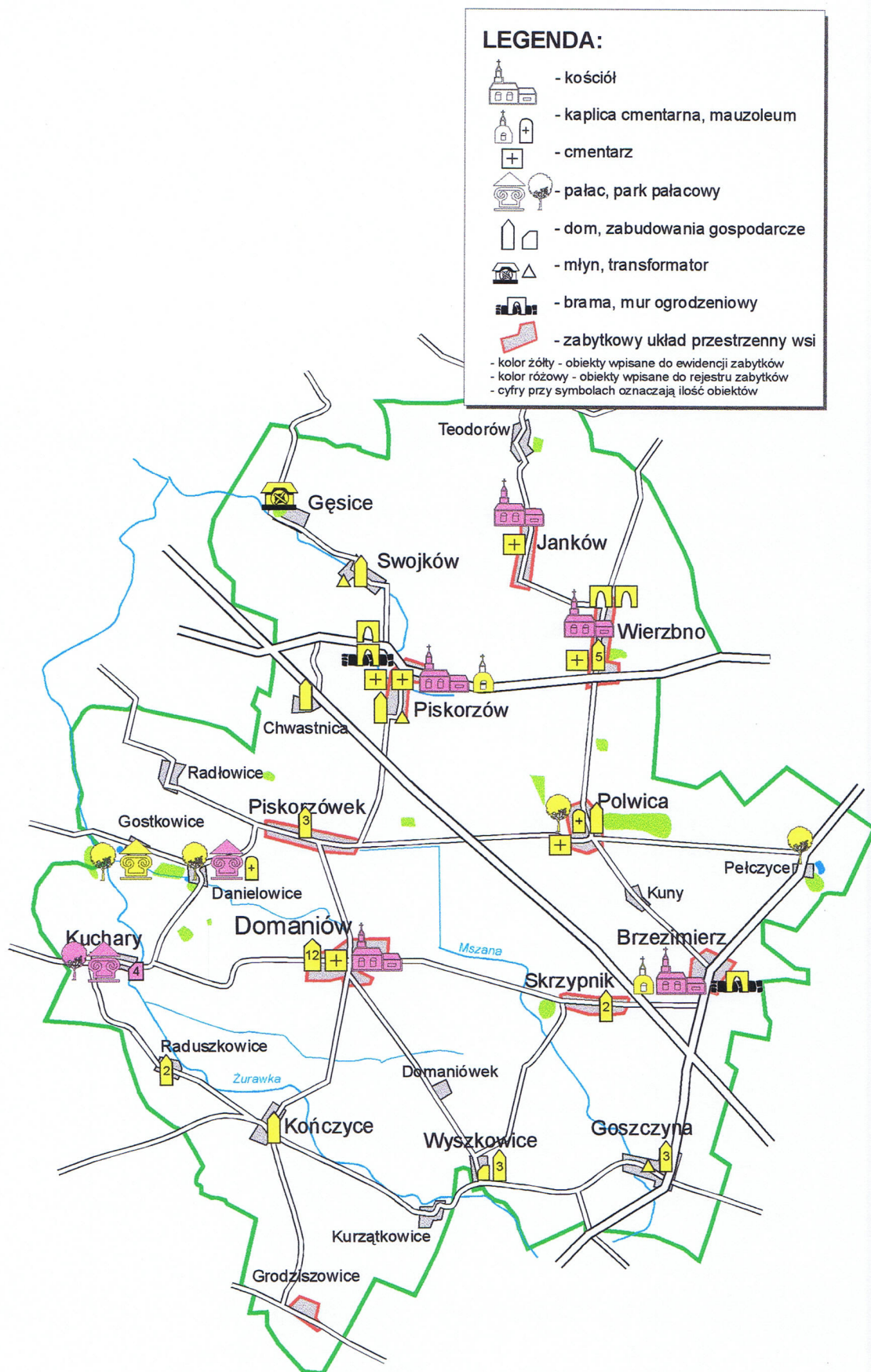
5. 2. Ochrona zabytków.

Zabytki architektury i budownictwa występują na obszarze całej gminy. Są to: kościoły, plebanie, kapliczki przydrożne, budynki mieszkalne i gospodarcze, wiejskie aleje, parki dworskie oraz pałace. Zachowały one elementy pierwotnych układów urbanistycznych. Zlokalizowano także liczne wykopaliska archeologiczne. W Gostkowicach, Grodzieszowicach, Radłowicach i Piskorzówku odkryto pozostałości obecności kultury łużyckiej.

Na obszarze gminy podlegają ochronie konserwatorskiej:

- zabytkowe układy przestrzenne wsi:
 - Domaniów;
 - Brzezimierz;
 - Janków;
 - Grodzieszowice;
 - Piskorzów;
 - Piskorzówek;
 - Polwica;
 - Skrzypnik;
 - Wierzbno,
- pojedyncze obiekty zabytkowe w poszczególnych wsiach, wyszczególnione w załączniku do Studium;
- zabytkowe parki dworskie we wsiach:
 - Danielowice;
 - Kuchary;
 - Pełczyce;
 - Polwica,
- stanowiska archeologiczne;
- zabytkowy szlak piastowski.

W okresie powojennym stopień zachowania historycznie ukształtowanych układów zabudowy nie uległ zasadniczym zmianom. Obecnie na terenie samorządu 9 obiektów objętych jest ochroną konserwatorską. Pozostałe 42 są w spisie konserwatorskim. Znaczna większość obiektów pochodzi z XIX i początku XX – wieku. XVIII i starsze są nieliczne.

RYCINA 12: Ochrona zabytków w gminie Domaniów.